

יד מהרש"א

מסכת כתובות

פרק אלו נערו

חלק ב'

לב – לד:

מפתח

דף לב. דף לב:.....	3
ד"ה וקי"ל וד"ה דאין לוקה וד"ה אלמא וד"ה אלא עולא.....	3
תד"ה ואי ממונא קולא.....	17
תד"ה שכן יש בהן צד חמור.....	18
דף לב:.....	19
תד"ה מכדי ותד"ה חובל ובא"ד הא לא קשיא.....	19
תד"ה ור' יוחנן מאי טעמא.....	23
דף לג:.....	24
רש"י ד"ה לאו בני התראה נינהו.....	24
דף לג:.....	25
תד"ה ודלמא מלקות חלק א'.....	25
תד"ה ודלמא מלקות חלק ב'.....	26
תד"ה גנב שור.....	27
דף לד:.....	29
תד"ה בשוגג יאכל.....	29
תד"ה כיון דשחט בה פורתא אסרה.....	32
דף לד:.....	33
תד"ה ור' מאיר לוקה.....	33
רש"י ד"ה גנב וטבח בשבת.....	34

דף לב. ודף לב:

ד"ה וקי"ל וד"ה דאין לוקה וד"ה אלמא וד"ה אלא עולא

(1) הקדמה א'

(א) משנה דף כט. ודף לו: כמבואר בגמרא

(i) הבא על ממזרת שהיא בלאו משלם את הקנס

(ii) הבא על חייבי עשה משלם את הקנס

(iii) הבא על חייבי כריתות כגון אחותו משלם את הקנס

(iv) הבא על חייבי מיתות ב"ד כגון בתו אינו משלם את הקנס

(2) הקדמה ב'

(א) גמרא כט:

(i) קשיא

(1) אמאי תנא דהבא על חייבי עשה וחייבי לאוין וחייבי כריתות משלמין את הקנס

(2) איקרי כאן ולו תהי' לאשה אשה הראוי' לו

(ii) תירוץ

(1) נערה נערה הנערה

(2) חד לגופי' חד לאתויי חייבי לאוין וחייבי עשה וחד לאתויי חייבי כריתות

(3) הקדמה ג'

(א) תוספות שם ד"ה וחד לאתויי חייבי לאוין

(i) הקדמה

(1) בשלב זה נוקטין דקידושין תופסין בחייבי עשה ודאין קידושין תופסין בחייבי כריתות

(2) וקא מיפליגי מאן דאמרי אלו קידושין תופסין בחייבי לאו

(ii) קשיא

(1) נימא חד ריבוי אתיא לאתויי חייבי עשה ואידך לאתויי חייבי לאוין

(2) הרי דליכא ריבוי לאתויי חייבי כריתות

(iii) תירוץ

(1) אלו קידושין תופסין בחייבי לאוין

(א) אז

(i) דומין חייבי לאוין לחייבי עשה ולא איצטריך אלא חד ריבוי לתרוייהו

(ii) וריבוי ב' אוקמינן לחייבי כריתות דיש להן קנס אע"פ שאין קידושין תופסין בהן

(2) ואלו דומין חייבי לאוין לחייבי כריתות דאין קידושין תופסין בשניהן

(א) איצטריך חד ריבוי לחייבי עשה דאינן דומין לחייבי לאוין וחייבי כריתות

(ב) וריבוי ב' אוקמה לחייבי לאוין וחייבי כריתות דדמיא להדדי

4) הקדמה ד'

(א) המשך גמרא דף כט: כמבואר במהרש"א דף לב. ד"ה אלא עולא

(i) ר' שמעון בן מנסיא

(1) קא פליג על משנה דידן על סמך של ולו תהי' לאשה

(2) דלא דריש אף לחד מן הני רבויא או דדרשינהו לדרשי אחריתי

(3) והלכך אית לי' אשר ולו תהי' לאשה משמעו

(א) דיש קנס דיקא לאשה שהיא ראוי' לקיימה

(ב) ודליכא קנס אף לחייבי לאוין וחייבי עשה אע"ג דקידושין תופסין בה

(ג) ומכ"ש דליכא קנס לחייבי כריתות דאין קידושין תופסין בה

(ii) שמעון התימני

(1) דריש לה לחד מן הני ריבויא ללמד דאיכא קנס לאשה שאינה ראוי' לקיימה ובלבד שקידושין תופסין בה

(2) ולא דריש לאידך רבוי או דדורשה לדרשה אחריתא

(3) והלכך אית לי' אשר ולו תהי' לאשה משמעו

(א) דיש קנס דיקא לאשה שיש בה הוי' ודקידושין תופסין בה

(ב) ודליכא קנס לחייבי כריתות דאין קידושין תופסין בה

5) הקדמה ה'

(א) גמרא דף ל. כמבואר ברש"י

(i) ר' נחוניא בן הקנה ס"ל

(1) דלא זו בלבד דחייבי מיתות ב"ד פטורין מן התשלומין מכוח קם לי' בדרכה מיני'

(2) אלא אף זו דחייבי כריתות נמי פטורין מן התשלומין

(3) ופליג אמשנה דידן דאית לה דבבא על אחותו משלם את הקנס הגם דבהכרת היא

(ii) והיינו טעמא דר' נחוניא בן הקנה

(1) דהקשו חייבי כריתות לחייבי מיתת ב"ד

(א) בגז"ש דאסון-אסון

(ב) או מלימוד דרבא אשר "כרת שלי כמיתה שלכם"

6) הקדמה ו'

(א) תוספות שם ד"ה הכל מודים

(i) קשיא

(1) דלמא משנה דידן כר' נחוניא בן הקנה ס"ל דבעלמא חייבי כריתות פטורין מן התשלומין

(2) ואפ"ה משלמי קנס דאונס ומפותה בחייבי כריתות מכוח ריבויא דלעיל

(ii) תירוך רשב"א

(1) מ"מ מוכרח דמשנה דידן לא ס"ל להא דר' נחוניא בן הקנה

(2) דלר' נחוניא בן הקנה אין חילוק בין חייבי כריתות לחייבי מיתות ב"ד

(א) דתרוייהו פטורין מן התשלומין

(ב) ואקושי להו קרא בגזירה שוה של אסון-אסון או בלימוד דרבא

(3) הלכך

(א) אלו הוי קא סמכי מתניתין אריבויא דלעיל למילף דאיכא קנס לחייבי כריתות

(ב) אז הוי ס"ל נמי דמהני ריבויא מרבינן נמי חייבי מיתות ב"ד לקנס

(7) הקדמה ז'

(א) משנה במכות דף י"ג.

(i) חייבי כריתות שהתרו בהן הריהן במלקות

(ii) ולכן

(1) הבא על אחותו והתרו בו

(2) לא זו בלבד דחייב כרת אלא אף זו דחייב מלקות

(8) הקדמה ח'

(א) קיימא לן דממון ומלקות אין לוקה ומשלם

(ב) ונבאר להלן אלו מילקא לקי או ממונא משלם

(9) גמרא – קושיית המקשן

(א) הרי משנה דידן ומשנה דמכות קא סתרי אהדדי

(ב) ביאור תוספות ד"ה וקיימא לן

(i) מקשן נוקט

(1) דהיכא דאיכא בין דין ממון בין דין מלקות – בקיצור באופן "ממון ומלקות"

(א) דבאופן זה קי"ל דאין לוקה ומשלם

(ב) אז מילקא לקי ממונא לא משלם

(ii) והכי קא מקשה

(1) מובן

(א) דבמשנה דמכות דאית לה דחייב מלקות ולא קמשתעי בדין קנס כל עיקר

(ב) מציא איירי בין באחותו נערה בין באחותו בוגרת

(ג) דהרי

(i) באחותו נערה דיש לה קנס

1. מ"מ לוקין דנקטינן דבממון ומלקות מילקא לקי ממונא לא משלמי

(ii) באחותו בוגרת דאין לה קנס

1. ליכא ממון ומלקות דהרי לית בה אלא חיוב מלקות

2. ופשיטא דדינא במלקות

(2) אבל משנה דידן קשה

- (א) דהרי מוכרח דמדובר בנערה די ש לה קנס
- (ב) נמצא דבאופן ממון ומלקות איירי
- (ג) והשתא דנקטינן דממון ומלקות מילקא לקי ממונא לא משלם
- (ד) תיקשי אמאי כתיב דאית לה קנס

01) גמרא -- תירוץ של עולא

- (א) "כאן באחותו נערה כאן באחותו בוגרת"
- (ב) כלומר
 - (i) לא תימא דבממון ומלקות מילקא לקי ממונא לא משלמי
 - (ii) אלא בקושטא בממון ומלקות ממונא משלם מילקא לא לקי
- (ג) השתא
 - (i) משנה דידן דמדובר בנערה באופן דממון ומלקות
 - (1) מובן די ש לה קנס דהרי ממון ומלקות ממונא משלם
 - (ii) משנה דמכות
 - (1) אכן אין לאוקמה באחותו נערה דאלו כן ממונא משלם מילקא לא לקי
 - (2) ברם מתיישבת שפיר
 - (א) באחותו בוגרת דלית לה קנס
 - (ב) אשר בכך לא משתעי באופן ממון ומלקות ומובן הא דאית' במלקות
- (11) מהרש"א ד"ה וקיימא לן
 - (א) קשיא על תוספות
 - (i) אמאי נקטו תוספות
 - (1) דלמקשן לא קשיא לי' משנה דמכות
 - (א) משום דמקשן סבירא לי' דממון ומלקות מילקא לקי ממונא לא משלם
 - (ii) הרי יכול להיות
 - (1) דאף מקשן כבר סבירא לי' דממון ומלקות ממונא משלם מילקא לא לקי
 - (2) והלכך משנה דידן ניהא
 - (א) דבאחותו נערה ממונא משלם מילקא לא לקי
 - (3) ואכתי לא סליק אדעת' דמקשן
 - (א) דמצינו לאוקמה משנה דמכות באחותו בוגרת
 - (4) ולכן מקשין למשנה דמכות דבאחותו נערה הל"ל דממונא משלם מילקא לא לקי
 - (ב) תירוץ
 - (i) נוקטין דכבר סליק אדעת' דמקשן דמצינו לאוקמה למשנה דמכות דייקא באחותו בוגרת
 - (ii) דמילתא דפשיטא היא
 - (iii) והלכך

- (1) אי סליק אדעת' דמקשן דממון ומלקות ממונא משלם מילקא לא לקי
- (2) הוי אוקמינן למשנה דמכות באחותו בוגרת
- (3) והוי נייחא לן בין משנה דידן בין משנה דמכות
- (4) ולא הוי לי' למקשן להקשות כלום

ג) קשיא

(i) אף אם נניח

- (1) דמקשן כבר סליק אדעת' דמשנה דמכות באחותו בוגרת משתעי
- (2) ודמקשן כבר ס"ל דממון ומלקות ממונא משלם מילקא לא לקי
- (ii) אפ"ה הוי מצי תוספות לפרש דעדיין איכא קשיא זו למשנה דמכות:
 - (א) אף בבוגרת איכא מיהת בושת ופגם
 - (ב) ונמצא דאף באחותו בוגרת אופן ממון ומלקות הוי
- (ג) ותיקשי הא דדינו במלקות ולא אמרינן דמונא משלם מילקא לא לקי

ד) תירוץ

- (i) ס"ל לתוספות דאלו כיוונו בגמרא להקשות ככה למשנה דמכות
 - (ii) לא הוי משני עולא מידי באמרו דמשנה דמכות באחותו בוגרת משתעי
 - (iii) דהרי
 - (1) אף מקשן כבר נודע לו דמשנה דמכות מציא איירי דיקא באחותו בוגרת
 - (2) וקושיית מקשן מן בושת ופגם דאחותו בוגרת במקומה עומדת
- (21) מהרש"א בא"ד אמתניתין קשיא לי'

א) קשיא

- (i) עיקר תירוצו דעולא היינו דממון ומלקות ממונא משלם מילקא לא לקי
- (ii) ותירוץ זו חסר מן הספר כשאנו אומר אלא "כאן באחותו נערה כאן באחותו בוגרת"

ב) תירוץ

- (i) מצד סברא חיצונה מסתבר למימר דממון ומלקות ממונא משלם מילקא לא לקי
- (ii) עכשיו
 - (1) הא דנקט המקשן דממון ומלקות מילקא לקי ממונא לא משלמי
 - (2) היינו משום דבמהלך זו מצי למימר דמשנה דמכות קאי בין בנערה בין בבוגרת כדביארנו לעיל

(iii) ברם

- (1) השתא דקבענו דמוכרח לאוקמא למשנה דמכות דיקא באחותו בוגרת
- (2) מובן מאליו דחוזרין לסברא חיצונה דידן דממון ומלקות ממונא משלם מילקא לא לקי

(31) תוספות ד"ה דאין לוקה ומשלם

א) קשיא למקשן

- (i) מן משנה דף ד. במכות משמע
- (1) דהא דקי"ל דאין לוקה ומשלם היינו דוקא בדין ממון
- (2) משא"כ בקנס סבירא להו עולא וכולי עלמא דלוקה ומשלם
- (ii) וא"כ
- (1) אף למקשן דקס"ד דבדיני ממון דמילקא לקי ממונא לא משלם
- (2) בפשיטות מיושב משנה דידן
- (א) דהרי משנה דידן בקנס דאונס ומפתה משתעי ובקנס דינא דלוקה ומשלם
- (3) ומיושב נמי משנה דמכות
- (א) דהרי קבענו דמקשן כבר סליק אדעת' לאוקי למשנה דמכות דיקא בבוגרת
- (ב) דלית לה קנס ומובן דאיכא חיוב מלקות
- (ב) תירוץ כמבואר במהרש"א ד"ה דאין לוקה
- (i) במשנה דף לט. כתיב "כל היכא דיש קנס יש בושת ופגם"
- (ii) בושת ופגם יש להן דין ממון ולא דין קנס
- (iii) נמצא למשנה דידן
- (1) ליתא לבושת ופגם מחמת דין ממון ומלקות מילקא לקי ממונא לא משלמי
- (2) ואיכא לקנס מחמת דקנס ומלקות לוקה ומשלם
- (iv) והכי קמקשי בגמרא:
- (1) קשיא
- (א) משנה דידן עומדת בניגוד למשנה דף לט. דס"ל דכל היכא דמשלם קנס דאונס ומפתה משלם נמי בושת ופגם
- (ב) דהרי באחותו נערה משלם קנס ואינו משלם בושת ופגם
- (ג) שאלה
- (i) למהלך זו האם מקשין נמי למשנה דמכות דף י"ג
- (ד) תשובה
- (i) לא
- (ii) דהרי קבענו דמקשן כבר סליק אדעת' לאוקי למשנה דמכות דף י"ג דיקא בבוגרת דלית לה קנס
- (iii) ולכן
- (1) לית להקשות להאי משנה ממשנה דכתובות דף לט.
- (2) דהרי האי משנה דדף לט. לא קאמרה דאיכא בושת ופגם אלאי היכא דאיכא קנס
- (ה) פירכא של תוספות לתירוץ זו
- (i) אלו מקשין בגמרא כדאמרת
- (ii) לא הוי משני עולא מידי באמרו כאן באחותו נערה כאן באחותו בוגרת
- (iii) דהרי כבר קבענו אף למקשן

- (1) דמוכרח דמשנה דמכות ע"כ דמשתעי באחותו בוגרת
- (2) (2) ודמשנה דידן ע"כ באחותו נערה משתעי דאל"ה לית לה קנס
- (ו) מהרש"א ד"ה וקיימא לן
- (ז) שים לב
- (i) דהאי תירוץ של "אם כן לא משני מידי"
- (ii) דומה לתירוץ דמייתי מהרש"א לעיל בד"ה וקיימא לן
- (41) תירוץ של ר' יוחנן לקושיית מקשן בגמרא
- (א) לעולם ממון ומלקות מילקא לקי ממונא לא משלם ובזה מבואר משנה דמכות דף י"ג
- (i) ברם
- (1) היינו דוקא כשהתרו בו ואיכא מלקות בפועל
- (2) ומשנתנו כשלא התרו בו איירי
- (א) דלית בה מלקות בפועל
- (ב) והיינו טעמא דממונא משלם מילקא לא לקי
- (ii) וזאת בניגוד לעולא דס"ל
- (1) דאין לחלק בין התרו בו ללא התרו בו
- (2) דבתרוייהו ממונא משלם מילקא לא לקי
- (ב) תוספות ד"ה וקיימא לן
- (i) קשיא
- (1) תירוץ זו פשיטותא היא
- (2) ואמאי לא עלתה על דעת המקשן
- (ii) תירוץ
- (1) קא סלקא דעתי דמקשן
- (2) דחייבי מלקות שוגגין – שלא התרו בו – נמי פטורין מתשלומין
- (3) כשיטת ריש לקיש להלן בדף לד:
- (51) תוספות לא: ד"ה ורמינהי
- (א) קשיא על המקשן
- (i) במקום להקשות קושייתו באחותו שהיא בכרת
- (ii) אשר לכן הוצרך המקשן למייתי סייעתא
- (1) דאע"ג דבכרת היא
- (2) מ"מ איכא נמי דין מלקות אליבא דמשנה דמכות דף י"ג
- (iii) אמאי לא הקשה קושייתו בפשיטות לחייבי לאוין גופייהו כגון הבא על המזרת
- (1) אשר לכל הדעות במלקות הן
- (2) ואפ"ה כתיב במשנה דידן דמשלם קנס

61) המשך גמרא דידן

(א) שאלה

- (i) קבענו דעולא ס"ל דממון ומלקות ממונא משלם מילקא לא לקי אף בלא התרו בו
- (ii) מנא לי' לעולא הא

(ב) תשובה

- (i) דריש גזירה שוה דמייתי לה בגמרא מן חובל בחבירו

71) מהרש"א ד"ה אלמא

(א) קשיא

- (i) אמאי לא קא מוקי לה להאי לימוד חובל דיקא בלא התרו בו
- (ב) תירוץ

- (i) עולא לא מסתבר לי' לחלק בין התרו בו ללא התרו בו

- (ii) עיין בדומה לזה בביאור תוספות לעיל לשיטת מקשן

- (1) אשר קס"ד דלית לחלק בין התרו בו ללא התרו בו

- (2) אלא דבשניהם מילקא לקי ממונא לא משלם

81) תוספות ד"ה אלא עולא

(א) יכול להיות לעולא

- (i) דלא ילפינן מחובל דממונא משלם

- (ii) אלא לקנס דאונס ומפתה וב' דינין אחרים

(ב) אבל

- (i) בכל התורה כולה

- (1) מחמת דעולא לא שאני לי' בין התרו בו ללא התרו בו

- (2) מודי עולא לריש לקיש דלא משלם אפילו כשלא התרו בו

91) תוספות ד"ה אלמא

(א) הקדמה א'

- (i) קבענו לעיל

- (ii) דמשנה דידן סמיך

- (1) על ריבוי א' מהנערה

- (א) למילף דאיכא קנס לאשה שאינה ראוי' לו

- (ב) דהיינו לאשה שהיא בעשה או בלאו

- (2) ועל ריבוי ב' מהנערה

- (א) למילף דאיכא קנס אף לחייבי כריתות דלית בהן הוי' ואין קידושין תופסין בהן

(ב) הקדמה ב'

- (i) אלו בכל התורה ממון ומלקות מילקא לקי ממונא לא משלמי

(ii) לא הוי מהני לן ריבוי א' כלום

(1) אי לאו דמילפי לן נמי האי ריבוי

(א) לא זו בלבד דיש קנס לאשה שאינה ראו' לקיימה

(ב) אלא אף זו

(i) דהגם דקי"ל דממון ומלקות לא לקי ומשלם

(ii) דין קנס של אונס ומפתה שונה מכל התורה כולה

(iii) דבכל התורה כולה מילקא לקי ממונא לא משלמי

(iv) משא"כ בקנס דאונס ומפתה דממונא משלם מילקי לא לקי

(ג) קשיא

(i) אכן מנלן דעולא ס"ל בכל התורה כולה דממונא משלם מילקא לא לקי

(ii) דלמא דיקא בקנס דאונס ומפתה ס"ל דממונא משלם מכוח ההיא ריבוי כדאמרן

(ד) תירוץ ר"י

(i) אלו הוי קא סמיך עולא על ריבוי א' למילף דיש קנס לחייבי לאוין

(1) הגם דאינה ראוין לקיימה

(2) והגם דבכל התורה ממון ומלקות מילקא לקי ממונא לא משלמי

(ii) לא מצי סמיך על ריבוי ב' של הנערה למילף דאיכא קנס לחייבי כריתות

(1) הגם דאין בה הוי' ואין קידושין תופסין בה

(iii) דהרי קבענו לעיל

(1) דאוקמינן חד מהני ריבויא לחייבי עשה וחייבי לאוין

(א) דדין אחד להם אלו נקטינן דחייבי לאוין קידושין תופסין בהם

(iv) ברם השתא דאמרת

(1) דיש להן לחייבי לאוין ריעותא ביותר מחייבי עשה

(א) דהיינו דבכל התורה חייבי לאוין מילקא לקי ממונא לא משלמי

(2) לא מצינו עוד למיסמך בין לחייבי עשה בין לחייבי לאוין על חד ריבויא

(v) אלא

(1) איצטריך לאוקי חד ריבוי לחייבי עשה ואידך למילף דאפילו חייבי לאוין יש להן קנס

(2) ולא נשאר שום ריבוי לחייבי כריתות דיש להן עוד ריעותא דאין קידושין תופסין בהם

(vi) ותיקשי הא דאיתא במשנה דחייבי כריתות יש להן קנס

(02) מהרש"א ד"ה אלמא

(א) קשיא לר"י

(i) האיך יכול להיות דמקשן סלקא דעת' לגבי קנס דמילקא לקי ממונא לא משלם

(1) הרי לשיטת ר"י מיהת לחייבי לאוין בקנס דאונס ומפתה מוכרח מריבוי דהנערה דממונא

משלם מילקא לא לקי

- (ii) ואף משנה דמכות נייחא לן
- (1) דהרי קבענו דמקשן כבר סליק אדעת' דמצינו לאוקמי להאי משנה דייקא בבוגרת דלית לה קנס
- (iii) ותיקשי דלא הוי לי' למקשן להקשות מידי
- (ב) תירוך מהרש"א לשיטת ר"י
- (i) הכי קא מקשה מקשן
- (1) אלו בכל התורה ממון ומלקות מילקא לקי ממונא לא משלם
- (2) מובן דאפ"ה
- (א) חייבי עשה יש להן קנס מכוח ריבויא א'
- (ב) וחייבי לאוין יש להן קנס מכוח ריבוי ב'
- (3) ברם תיקשי
- (א) אמאי ס"ל למשנה דידן דאיכא קנס לחייבי כריתות
- (ב) דהרי לא אייתר ריבוי למילף דיש קנס לאשה שאין בה הוי'
- (ג) קשיא א' על תירוך מהרש"א
- (i) אם תפרש לקושיית מקשן כדאמרת
- (ii) תיקשי
- (1) דלא הוי משני עולא מידי באמרו דמתניתין באחותו נערה מיירי ומשנה דמכות באחותו בוגרת מיירי
- (2) דהרי קבענו דאף מקשן גופי' כבר סליק אדעת' אשר
- (א) משנה דידן דבאחותו נערה משתעי דאל"ה לית לה קנס
- (ב) ומשנה דמכות מציא איירי דיקא באחותו בוגרת
- (ד) קשיא ב' על תירוך מהרש"א
- (i) קבענו לעיל
- (1) אשר תוספות ד"ה ורמינהו מקשי דהוי לי' למקשן להקשות קושייתו בפשיטות על חייבי לאוין
- (2) כדי שלא יצטרך למיסמך קושייתו על חייבי כריתות אשר להקשות להן צריכין להוסיף דחייבי כריתות הרי הן במלקות
- (ii) ותיקשי דלתירוך מהרש"א לשיטת ר"י קבענו דאין להקשות למשנה אלא מחייבי כריתות
- (12) תירוך דרבינו תם לקושיית ר"י
- (א) ליכא למימר לעולא
- (i) דבעלמא מילקא לקי ממונא לא משלם
- (ii) ובקנס דאונס ומפתה שאני דממונא משלם משום דגלי לן קרא על ידי ריבוי דהנערה
- (ב) דא"כ הוי לי' לעולא למימר
- (1) דלא גלי לן קרא דממונא משלם בריבוי אלא חידוש קטן ולא חידוש גדול

(2) דהיינו דוקא

(א) בלא התרו בו דמשלם ממונא משום דלית לי' מלקות בפועל

(ב) משא"כ בהתרו בו דבקושטא חייב במלקות

(22) מהרש"א סוף ד"ה אלמא קסבר

(א) קשיא לתירוץ ר"ת

(i) קבענו דנוקטין אשר לעולא לא מסתבר לחלוק בין התרו בו ללא התרו בו

(32) מהרש"ל

(א) הקדמה

(i) עד השתא פירשנו שיטות ר"י ור"ת להא

(1) דעולא לא מצי סמיך על ריבוי דהנערה למילף דבקנס של אונס ומפתה ממונא משלם מילקא לא לקי

(2) ואיצטריך לי' למיסמך על גזירה שוה מן חובל

(ב) קשיא לעולא

(i) לכאורה אשה שהיא במלקות אינה ראויה לקיימה

(ii) עכשיו

(1) מאחר דנפקא לן מגזירה שוה דבקנס דאונס ומפתה ממונא משלם מילקא לא לקי

(2) מהא גופא דיש לה קנס במקום מלקות

(א) הרי מוכרח

(ב) דמדובר באשה שאינה ראויה לקיימה

(ג) ולא דרשינן מן ולו תהי' לאשה דליכא קנס כי אם לאשה דראויה לקיימה

(iii) ותיקשי לעולא אמאי איצטריך חד נערה לרבות חייבי לאוין לקנס אע"ג דאינה ראויה לו

(ג) שים לב

(i) דלמהרש"ל מיהת ניחא לי' הא דאיצטריך לריבוי ב'

(ii) דהיינו למילף לחייבי כריתות דאיכא קנס אע"ג דאית בה עוד ריעותא זו דאין בה הוי' ואין קידושין תופסין בה

(ד) שאלה

(i) האם מצינו להקשות קושיא זו אף לר' יוחנן

(ה) תשובה

(i) לא

(ii) דהרי קבענו

(1) ר' יוחנן אוקמה למתניתין כשלא התרו בו

(2) ולא איצטריך לי' לגז"ש כל עיקר

(iii) ומובן

- (1) דאיצטריך ל' לריבוי למילף דחייבי לאוין יש לה קנס הגם דאינה ראוי לקיימה
- (ו) תירוך מהרש"ל לקושייתו
- (i) לא כדאמרת דאשה שהיא במלקות מוכרח דאינה ראוי
- (ii) דהרי בעל נדה חייב מלקות ואפ"ה ראוי לקיימה
- (iii) ובקושטא
- (1) אי לאו קרא ריבוי א' דהנערה לחייבו לאוין
- (א) הוה אוקימנא האי גזירה שוה למלקות של הבועל נידה אשר ראוי לקיימה
- (ב) ולא למלקות של הבא על ממזרת וכדומה דאין ראויין לקיימן
- (42) מהרש"א ד"ה אלא עולא חלק א'
- (א) קשיא לתירוך מהרש"ל
- (i) אין גזירה שוה למחצה
- (ii) כלומר
- (1) דלא מסתבר לאוקי גזירה שוה דיקא לחייבי מלקות דראויין לקיימן
- (ב) תירוך מהרש"א לקושיית מהרש"ל
- (i) אין הכי נמי
- (1) דלעולא לא איצטריך ריבוי לחייבי לאוין
- (2) ודורש לחד הנערה לדרשה אחרייתא
- (ii) ואל תיקשי לך לעולא בזה
- (iii) דהרי
- (1) אף לשמעון התימני קבענו
- (א) דאינו דורש חד מהני הנערה
- (ב) או דדריש לה לשום דרשה אחרייתא
- (2) ולר' שמעון בן מנסיא קבענו
- (א) דאינו דורש אף חד מהני תרי הנערה
- (ב) או דדריש להן לשום דרשה אחרייתא
- (ג) קשיא
- (i) לאיזו שיטה קאמרי בגמרא דאיצטריך להני תרי ריבויא
- (ד) תירוך
- (i) לר' יוחנן דקבענו דלא קא סמיך על גזירה שוה מחובל
- (52) מהרש"א ד"ה אלא עולא חלק ב'
- (א) הקדמה א'
- (i) חייבי מיתות ב"ד פטורין מתשלומין בין מזדיין בין שוגגין
- (ב) הקדמה ב'

- (i) קבענו לריש לקיש
- (1) דס"ל דחייבי מלקיות פטורין מתשלומין בין בהתרו בו (מזידין) בין לא התרו בו (שוגגין)
- (ii) ריש לקיש קא מפיק להאי דינא בדף לה.
- (1) מגזירה שוה רשע-רשע או מכה-מכה מן מיתות בית דין
- (2) אשר על סמך גזירה שוה זו נקטינן דדומין חייבי מיתות ב"ד וחייבי מלקות לענין תשלומין
- (ג) הקדמה ג'
- (i) קבענו אליבא דרשב"א
- (1) דאלו סבירא לן כר' נחוניא בן הקנה
- (א) דמקיש חייבי כריתות לחייבי מיתות ב"ד לענין תשלומין מכוח גזרה שוה דאסון אסון או כרת שלי כמיתה שלהם
- (2) אז
- (א) אלו נתרבו חייבי כריתות לקנס ע"י ריבוי של הנערה
- (ב) איצטריך שיתרבו נמי חייבי מיתות ב"ד לקנס ע"י אותו ריבוי
- (ד) הקדמה ד'
- (i) קבענו לתוספות
- (1) דיכול להיות אשר עולא
- (א) בכל התורה כולה ס"ל כריש לקיש
- (i) דחייבי מיתות וחייבי מלקות דומין בדין תשלומין
- (ii) דבתרוייהו אפילו שוגגין דלא התרו בו פטורין מתשלומין
- (ב) ודשאני קנס דאונס ומפתה דממונא משלם מכוח גזירה שוה מחובל
- (ה) קשיא
- (i) לעולא נימא בדומה למה שקבע רשב"א לר' נחוניא בן הקנה
- (1) דמאחר דנתרבו חייבי מלקות לקנס מגזירה שוה דחובל
- (2) איתרבו נמי חייבי מיתות ב"ד לקנס
- (3) ותיקשי
- (א) הא דמשנה דידן אית לה
- (ב) דהבא על בתו אין לה קנס מחמת שהיא במיתות ב"ד וקם לי' בדרכה מיני'
- (ו) תירוץ
- (i) ריבוי דהנערה אין לה שייכות מיוחדת לחייבי כריתות
- (1) ומובן הא דס"ל רשב"א
- (2) אשר מאותה ריבוי מצינו לרבות בין חייבי מיתות ב"ד בין חייבי כריתות
- (ii) משא"כ לימוד מחובל דיש בו מלקות
- (1) מצינו למיפק מינה דיקא דיש קנס לחייבי מלקות

(2) ולא מצינו למיפק מינה דיש קנס אף לחייב מיתות בית דין

(ז) שאלה

(i) האם הוינו יכולין להקשות קושיית מהרש"א אף לר' יוחנן

(ח) תשובה

(i) לא

(ii) לר' יוחנן ניחא דשאני דין חייבי לאוין מן דין חייבי מיתות ב"ד ולא דמיא אהדדי

(iii) דהרי לר' יוחנן

(1) קבענו דחייבי לאוין דלא התרו בהן חייבין בתשלומין

(2) ואיתא בדף לה. דס"ל דחייבי מיתות שוגגין פטורין מן התשלומין

תד"ה ואי ממונא קולא

(1) הקדמה

(א) עולא ס"ל דבאיכא ממון ומלקות ממונא משלם מילקא לא לקי

(ב) ר' יוחנן ס"ל

(i) בחובל ועדים זוממין ממונא משלם מילקא לא לקי

(ii) בשאר כל התורה מילקא לקי ממונא לא משלם

(2) גמרא

(א) יכול להיות דעולא ס"ל דקולא היא לומר דממון ומלקות ממונא משלם מילקא לא לקי

(3) תוספות כמבואר במהרש"א

(א) קשיא

(i) האם יתכן אשר מי שחייב מלקות איתגורי איתגור בזה שחייב ג"כ ממון

(4) מהרש"א

(א) אף לר' יוחנן מצינו להקשות איתגורי איתגור בדרך ממה נפשך כזה

(i) אלו סבירא לי' דממונא לקולא

(1) איתגורי איתגור בחובל ועדים זוממין

(2) דבהן ממונא משלם

(ii) ואלו סבירא לי' דממונא לחומרא

(1) איתגורי איתגור בשאר כל התורה

(2) דבהן מילקא לקי ממונא לא משלם

תד"ה שכן יש בהן צד חמור

(1) גמרא

(א) שאלה

(i) מנלי' לעולא דכל היכא דאיכא ממון ומלקות ממונא משלם מילקא לא לקי

(ב) תשובה

(i) גמר מחובל ועדים זוממין בצד השוה

(ג) קשיא

(i) אי ממונא לחומרא מה להצד השוה שלכל מלמד יש צד חמור

(ii) אי ממונא לקולא מה להצד השוה שלכל מלמד יש צד הקל

(2) תוספות

(א) קשיא

(i) אם כן לא נלמוד שום ילפותא מן צד השוה בשום מקום

(ii) דהרי

(1) לכל צד השוה מן שני מלמדים מוכרח שיש לכל חדא מינייהו או צד חמור או צד הקל

(2) דאל"ה הוי ילפינן האי ילפותא מן אותו מלמד שאין בו צד חמור או צד קל

(ב) ר"ת ור"י מיישבין קושיא זו כל אחד לפי דרכו בתירוצים אשר אינן מענייננו

(3) המשך תוספות

(א) קשיא

(i) בפרק כיצד צולין איתא כי הכא

(1) דמה לצד השוה שכן יש בהן צד חמור

(ii) והתם ליכא לתרצו ע"י תירוצי ר"ת ור"י

(ב) תירוץ כמבואר במהרש"א

(i) ילפותא דהתם כבר נפקא לן מקרא מיוחד

(ii) ולא קא מפרשי אלא טעמא דאיצטריך לקרא ולא סמכינן על הצד השוה

(iii) ולצורך זו

(1) אף בטעם מועט מספיק לומר דצריכי להאי קרא מיוחד

(2) ולא חש הגמרא לפרשו

(ג) ובדרך אגב תדע

(i) דאע"ג דגמרא דהתם לא מייתי לה להאי טעם מועט

(ii) ר"ח מייתי לה התם

דף לב:

תד"ה מכדי ותד"ה חובל ובא"ד הא לא קשיא

(1) קראי

(א) הזמה

- (i) ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו
- (ii) ולא תחוס עיניך ... עין בעין ... יד ביד רגל ברגל

(ב) חובל

- (i) ואיש כי יתן מום בעמיתו כאשר עשה כן יעשה לו
- (ii) שבר תחת שבר עין תחת עין שן תחת שן כאשר יתן מום בעמיתו כן ינתן בו

(2) גמרא

(א) בפירוש ריבתי תורה חובל ועדים זוממין דמונא משלם מילקא לא לקי כזה:

עדים זוממין	
מכדי כתיב	ועשיתם לו כאשר זמם
למה לי	יד ביד
ע"כ למילף	דבר הניתן מיד ליד דהיינו ממון

חובל	
מכדי כתיב	כאשר עשה כן יעשה לו
למה לי	כן ינתן בו
ע"כ למילף	דבר הניתן מיד ליד דהיינו ממון

(3) תוספות ד"ה מכדי כמבואר במהרש"א

(א) הקדמה

- (i) ביותר מסתבר דמונא משלם כשלא התרו בו וליכא מלקות בפועל
- (ii) מלמימר דמונא משלם כשהתרו בו ואיכא מלקות בפועל

(ב) קשיא

- (i) עדים זוממין סגי להו חד ריבוי בטבלא דלעיל דהרי לית בהו התראה
- (ii) ברם בחובל דשייך בהו התראה תיקשי

(א) דהאי ריבוי חדא דבטבלא לגבי חובל

(i) מציינו לאוקים לה דוקא בלא התרו בו

(ii) ומנא לך דאף בהתרו בו נמי ממונא משלם

עדים זוממין	
מכדי כתיב	ועשיתם לו כאשר זמם
למה לי	יד ביד
ע"כ למילף	דבר הניתן מיד ליד דהיינו ממון ומיירי כשלא התרו בו דבעדים זוממין ליכא התראה

חובל	
מכדי כתיב	כאשר עשה כן יעשה לו
למה לי	כן ינתן בו
ע"כ למילף	דבר הניתן מיד ליד דהיינו ממון קשיא אימא דמיירי דוקא כשלא התרו בו

(ג) תירוץ

(i) "כאשר עשה כן יעשה לו" בעצם משמעו ממון

(ii) הלכך

(1) מכוח "כאשר עשה כן יעשה לו" בחובל

(א) כבר מפקינן דכשלא התרו חייב בתשלומי ממון

(ב) ומוכרח דכן ינתן בו אתיא למילף דאף כשהתרו בו ממונא משלם

(ד) קשיא

(i) איתא בפרק החובל אשר "כאשר עשה כן יעשה לו" אין עצם משמעו תשלומי ממון

(ה) תירוץ

(i) מכל מקום מדרוש מוכרח אשר "כאשר עשה כן יעשה לו" משמעו ממון כזה:

(ii) קבענו בטבלא א' אשר יד ביד לגבי עדים זוממין משמעו דעדים חייבין לשלם ממון

(iii) עכשיו

(1) מאחר דעדים זוממין נענשים לשלם מה שזממו ליחייב לראובן שהעידו עליו

(2) מוכרח

(א) דכשהעידו דראובן חבל בשמעון

(ב) לא זממו להפסיד לראובן אלא בזה שישלם ממון לשמעון מצד דיני חובל

(iv) נמצא

(1) אשר "כאשר עשה כן יעשה לו" בחובל נמי משמעו ממון

(v) ומאחר

(1) דעל סמך דין עדים זוממין קבענו אשר "כאשר עשה" משמעו ממון

(2) אוקמינהו כשלא התרו בו דומיא דעדים זוממין דדייקא בשלא התרו בו משתעי כדאמרן

(vi) ולכן

(1) ריבוי יתירה של כן ינתן בו

(א) דאף ריבוי זה משמיענו לחובל דדינו בממון

(ב) ע"כ דאתא לרבות דאף כשהתרו בו משלם ממון

עדים זוממין	
ועשיתם לו כאשר זמם	מכדי כתיב
יד ביד	למה לי
דבר הניתן מיד ליד דהיינו ממון ומיירי כשלא התרו בו דבעדים זוממין ליכא התראה	ע"כ למילף

חובל	
מוכרח אשר "כאשר עשה כן יעשה לו" משמעו ממון כשלא התרו בו	מהא דעדים זוממין דקבענו אשר יד ביד משמעו ממון כשלא התרו בו
כאשר עשה כן יעשה לו דמשמעו ממון כשלא התרו בו	מכדי כתיב
כן ינתן בו	למה לי
דבר הניתן מיד ליד דהיינו ממון אף כשהתרו בו	ע"כ למילף

(4) תד"ה חובל כמבואר במהרש"א

(א) קשיא

(i) כשתדרוש כדלהלן לא תצטרך ל"כאשר עשה כן יעשה לו" כל עיקר:

(1) קבענו אשר יד ביד בעדים זוממין משמעו ממון

(2) וע"כ דעין בעין בעדים זוממין נמי משלמין ממון

(3) ומוכרח

(א) דכשהעידו דראובן חבל בעין של שמעון

(i) לא זממו אלא לחייבו ממון בכוח "עין תחת עין" דכתיב בחובל

(4) וע"כ אשר "עין תחת עין" בחובל משמעו ממון

(ii) ותיקשי הא דאיצטריך לקרא של "כאשר עשה" כל עיקר

עדים זוממין	
ועשיתם לו כאשר זמם	מכדי כתיב
יד ביד	למה לי
דבר הניתן מיד ליד דהיינו ממון ומיירי כשלא התרו בו דבעדים זוממין ליכא התראה	ע"כ למילף
אשר עין בעין משמעו ממון כשלא התרו בו דבעדים זוממין ליכא התראה	ומוכרח נמי

חובל	
מהא דעדים זוממין דקבענו אשר עין בעין משמעו ממון כשלא התרו בו	מוכרח אשר "עין תחת עין" משמעו ממון כשלא התרו בו
מכדי כתיב	כאשר עשה כן יעשה לו דמשמעו ממון כשלא התרו בו
למה לי	עוד ריבוי "כן ינתן בו" דאף ריבוי זה משמעו ממון
ע"כ למילף	דבר הניתן מיד ליד דהיינו ממון אף כשהתרו בו

(ב) תירוץ

(i) אין הכי נמי

(ii) ולא הוזכר קרא של "כאשר עשה" אלא לשום צורך אחר

(iii) ובקושטא

(1) מאחר דעיקר לימוד דידן מתחלת מן יד ביד בעדים זוממין

(2) הכי הול"ל

(א) "מכדי כתיב יד ביד" לגבי הזמה

(i) אשר ממנו כבר ידענא אשר עין תחת עין בחובל משמעו ממון

(ב) כן ינתן בו למה לי

(i) ע"כ לאשמועינן דאף בהתרו בו ממונא משלם ולא לקי

חובל	
מהא דעדים זוממין דקבענו אשר עין בעין משמעו ממון כשלא התרו בו	מוכרח אשר "עין תחת עין" משמעו ממון כשלא התרו בו
מכדי כתיב	בעדים זוממין "יד ביד" אשר ממנו ילפינן דבין עין בעין בעדים זוממין בין עין תחת עין בחובל משמעו ממון כשלא התרו בו
למה לי	עוד ריבוי "כן ינתן בו" דאף ריבוי זה משמעו ממון
ע"כ למילף	דבר הניתן מיד ליד דהיינו ממון אף כשהתרו בו

תד"ה ור' יוחנן מאי טעמא

(1) גמרא

(א) עולא דריש גזירה שוה מן תחת-אשר-עינה דכתיב באונס לעין-תחת-עין דכתיב בחובל

(ב) ר' יוחנן לא דריש לגז"ש

(i) משום דר' יוחנן תחת-אשר-עינה מיבעי ליה "כדאביי" ואינו מופנה

(2) תוספות

(א) קשיא

(i) במקום לתרץ דאינו מופנה

(ii) אמאי לא מתרצין בפשיטות דר' יוחנן לא שמיע ליה לגזירה שוה דתחת תחת

(ב) תירוץ

(i) ר' יוחנן דורש לגזירה שוה דתחת-תחת בבכורות

(ii) ולכן מוכרח דנתקבלה

(3) מהרש"א

(א) קשיא

(i) היאך מציי אמרי דהיא תחת-אשר-עינה של אונס מיבעי ליה להאי דבכורות

(ii) הרי במסקנא דידן קבענו לר' יוחנן דאוקמה לקרא דתחת-אשר-עינה כדאביי

(ב) תירוץ

(i) אין כוונתן אשר תחת-אשר-עינה נדרש לגזירה שוה בבכורות

(ii) אלא רצונם לומר

(1) דמאחר דגז"ש של תחת-תחת נתקבלה בעלמא לגבי בכור לגבי קראי אחריני של תחת-תחת

(2) אז מטעם דאין גזירה שוה למחצה

(א) אי לאו דאינו מופנה

(ב) עלינו למידרש כל גזירה שוה של תחת-תחת

דף לג.

רש"י ד"ה לאו בני התראה נינהו

- 1) הקדמה לשיטת ר' יוחנן
 - א) בכל התורה כולה
 - i) ממון ומלקות כשהתרו בו מילקא לקי ממונא לא משלמי
 - ב) ברם
 - i) בעדים זוממין הגם דבמלקות הן על שעברו לאו דלא תענה
 - ii) מ"מ בדאיכא נמי חיוב ממון אז ממונא משלמי מילקא לא לקי
 - 2) גמרא כמבואר ברש"י
 - א) ר' אליעזר
 - i) היינו טעמא דר' יוחנן משום דעדים זוממין לאו בני התראה נינהו
 - ii) ולכן
 - 1) כל היכא דמצינו למענשיניהו בעונש הזמה בממון ובלי עונש הגוף
 - 2) דנין דאין עונש הגוף בלא התראה
 - 3) מהרש"א
 - א) ברם
 - i) בדאיכא עונש הגוף אשר מקורו אינו מן לאו דלא תענה
 - ii) אלא מקורו מן מה שזממו לעשות
 - iii) כגון שהעידו אשר ראובן חייב מיתה או מלקות
 - ב) אז
 - i) אף בדאיכא נמי חובת ממון
 - ii) לית' לדין דאין עונש הגוף בלא התראה
 - iii) ודין עדים זוממין שוה לשאר התורה כולה
 - iv) דהיינו
 - 1) בעונש הגוף של מיתה קם לי' בדרכה מיני' ופטור מתשלומין
 - 2) ובעונש הגוף של מלקות כשהתרו בו מילקא לקי ממונא לא משלמי

דף לג:

תד"ה ודלמא מלקות חלק א'

(1) גמרא

(א) שאלה

(i) מנלן דמיתה בסייף חמור ממלקות

(2) תוספות כמבואר במהרש"א

(א) הקדמה

(i) סנהדרין דף נ.

(1) מוכרח דמיתה סייף חמורה ממיתה חנק

(2) שכן

(א) עונש אנשי עיר הנדחת חמורה דאף ממונן אבד

(ב) ומחמת דמיתתן בסייף ולא בחנק מסתבר דמיתה סייף חמור ממיתה חנק

(ב) קשיא

(i) מהאי טעמא גופה הוי מצי לאוכוחי' דמיתה סייף חמור ממלקות

(ii) דהרי מיתה סייף ולא עונש מלקות ניתנה לאנשי עיר הנדחת

תד"ה ודלמא מלקות חלק ב'

(1) גמרא

(א) שאלה

(i) מנלן דמיתה בסייף חמור ממלקות

(2) מהרש"א

(א) קשיא

(ב) הוי להו למימר דע"כ מיתה חמורה ממלקות

(ג) דהרי

(i) במיתה ומלקות נידון במיתה ולא במלקות

(ii) ומוכרח מזה דמיתה חמורה

(iii) דאל"ה

(1) כשעובר עבירה קלה אשר עונשה במיתה

(2) איתגורי איתגור בהא דעבר נמי עבירה חמורה אשר עונשה במלקות

תד"ה גנב שור

(1) ברייתא

(א) ר' מאיר

(i) גנב ראובן שור הנסקל וטבחו משלם תשלומי ד' וה'

(2) גמרא דף לד.

(א) קשיא

(i) שור הנסקל לאו דמרי' קטבח זהרי אסור בהנאה לבעלים ולא קא שוי מידי

(ii) נמצא דלא הפסיד הגנב כלום לבעלים

(iii) ואמאי משלם ד' וה'

(ב) תירוץ

(i) הכא במאי עסקינן

(1) כגון שמסרו בעל השור לשומר

(2) והזיק השור בבית השומר ונגמר דינו ונעשה שור הנסקל

(3) ואי לאו דגנבו ראובן וטבחו הוי מצוי שומר להחזירו לשור לבעל השור ולמיפטר

(ii) ור' מאיר ס"ל כר' שמעון דדבר הגורם לממון כממון דמי

(iii) הלכך

(1) אע"ג דלא שוי מידי

(2) מ"מ בהאי טביחה גרם הגנב הפסד לשומר

(3) ומשלם ד' וה'

(3) תוספות כמבואר במהרש"א

(א) משמע מסוגיא בפרק מרובה דליכא מכירה לקדשים

(4) גמרא בפרק מרובה

(א) ריש לקיש

(i) כל היכא דלית' במכירה לית' בטביחה לגבי ד' וה'

(ii) ומאחר דליכא מכירה בקדשים

(iii) ליכא נמי דין ד' וה' בטביחה של קדשים

(5) תוספות

(א) קשיא לריש לקיש

(i) לכאורה שור הנסקל לית' במכירה

(ii) ואעפ"כ סבירא לי' ר' מאיר דאית' בטביחה לגבי ד' וה'

(ב) מהרש"א

(i) קשיא

- (1) אמאי נקטו דשור הנסקל לית' במכירה
- (2) הרי בציוור דגמרא דידן מפסיד גנב לשומר במכירתו
- (6) תירוץ תוספות כמבואר במהרש"א
- (א) חלק א'
- (i) כדי למיקרי טביחה או מכירה לגבי ד' וה'
- (1) איצטריך שיהא מעשה טביחה או מכירה
- (2) ואיצטריך גם כן הפסד לבעלים או לשומר מהאי מעשה טביחה או מכירה
- (ב) חלק ב'
- (i) עצם משמעות "מכירה" היינו
- (1) שינוי בזכות לוקח במה שקנה
- (2) או שינוי זכות מוכר בדמי המקנה
- (ii) עצם משמעות "טביחה" היינו מעשה טביחה כפשוטו
- (ג) חלק ג'
- (i) לגבי קדשים
- (1) ע"י מעשה "מכירה" ליכא שום שינוי בזכות לוקח בקדשים גופה או בזכות מוכר בדמים
- (2) משום
- (א) דקדשים ביד לוקח אכתי אסורי בהנאה
- (ב) ותופסין דמיהן ביד מוכר
- (3) ומאחר דליכא "מכירה"
- (א) לא איכפת לן דב"מכירה" זו מפסיד לשומר
- (ב) וליכא ד' וה'
- (4) ומאחר דלית ד' וה' במכירת קדשים לית נמי ד' וה' בטביחת קדשים
- (ii) לגבי שור הנסקל
- (1) ע"י מעשה מכירה יכול להיות שינוי בזכות מוכר בדמים
- (א) משום דשור הנסקל אינו תופס דמיו במכירה לעכו"ם
- (2) והלכך באופן דמפסיד לשומר במכירה משלם ד' וה'
- (3) ומאחר דאית' במכירה אית' נמי בטביחה באופן דמפסיד לשומר

דף לד.

תד"ה בשוגג יאכל

(1) ברייתא

המבשל בשבת	בשוגג	במזיד
ר' מאיר	יאכל	לא יאכל
ר' יהודה	יאכל למוצאי שבת	לא יאכל עולמית

(2) תוספות ד"ה המבשל

(א) על סמך גמרא בפרק כירה

(i) מבואר דר' מאיר ס"ל

(1) דבשוגג יאכל בו ביום

(2) ובמזיד לא יאכל דיקא בו ביום

המבשל בשבת	בשוגג	במזיד
ר' מאיר	יאכל בו ביום	לא יאכל בו ביום
ר' יהודה	יאכל למוצאי שבת	לא יאכל עולמית

(3) משנה בחולין

(א) השוחט בשבת וביום הכפורים אע"פ שמתחייב בנפשו אפ"ה שחיטתו כשירה

(4) גמרא

(א) משנה זו בשוגג איירי

(ב) וכוונתה דשחיטתו כשרה במוצאי שבת ובמוצאי יום כפורים אבל אסורה ליומל

(ג) ואתיא כר' יהודה

משנה השוחט בשבת וי"כ	בשוגג	במזיד
ר' מאיר	יאכל בו ביום	לא יאכל בו ביום
ר' יהודה	יאכל למוצאי שבת ולמוצאי י"כ	לא יאכל עולמית

(5) מהרש"א

(א) לישנא דמשנה אשר שחיטתו כשרה

(ב) משמע דלר' יהודה בשוגג במוצאי שבת יאכל בו אף הוא

משנה השוחט בשבת וי"כ	בשוגג	במזיד
ר' מאיר	יאכל בו ביום	לא יאכל בו ביום
ר' יהודה	יאכל למוצאי שבת ולמוצאי י"כ בין הוא בין אחרים	לא יאכל עולמית

(6) המשך גמרא

(א) קשיא

(i) ונוקמה למשנה במזיד וכדר' מאיר

(ii) דאף לר' מאיר מיהת במזיד אסורה לאכילה ביומל

(iii) ונוציא מזה אשר משנה סבירא לה

(1) דבשוגג בשבת דליכא צום

(2) שחיטתו כשרה אף בו ביום

(ב) תירוץ

(i) לא סלקא דעתך

(1) מאחר דבצום יום הכפורים פשיטא דאף בשוחט בשוגג אסורה בו ביום

(2) נוקטין דאף בשבת אפילו בשוגג נמי לא יאכל בו ביום

(ii) דהיינו שלא כר' מאיר

(ג) שים לב

(i) דמאחר דמדמין דין שבת לדין יום הכפורים אליבא דר' יהודה

(ii) מוכרח דאליבא דר' יהודה אף בשבת ובשוגג אסורה בו ביום אפילו לאחרים

משנה דהשוחט בשבת וי"כ	בשוגג	במזיד
ר' מאיר	יאכל בו ביום	לא יאכל בו ביום
ר' יהודה	יאכל למוצאי שבת ולמוצאי י"כ בין הוא בין אחרים אבל בו ביום אסור בין לו בין לאחרים	לא יאכל עולמית

(7) תוספות

(א) קשיא

(i) אמאי לא קאמרי דאף במזיד לא אתיא כר' מאיר

(ii) דלר' מאיר לכאורה במזיד מיהת לאחרים מותר בו ביום

(ב) תירוץ

(i) מוכרח דלר' מאיר במזיד אף לאחרים אסורה בו ביום

משנה דהשוחט בשבת וי"כ	בשוגג	במזיד
ר' מאיר	יאכל בו ביום	יאכל למוצאי שבת ולמוצאי י"כ לכל הפחות לאחרים אבל בו ביום אסור בין לו בין לאחרים
ר' יהודה	יאכל למוצאי שבת ולמוצאי י"כ בין הוא בין אחרים אבל בו ביום אסור בין לו בין לאחרים	לא יאכל עולמית

(ג) שאלה

(i) לר' מאיר במזיד האם מותרת אף לו במוצאי שבת

(ד) תשובה

(i) מוכרח דמותרת אף לו

(ii) דבמקום אחר מוכיחין בתוספות אשר לר' יהודה במזיד מיהת לאחרים מותרת במוצאי שבת

(iii) ואי אמרת דלר' מאיר במזיד אינה מותרת אלא לאחרים הרי לא פליג ר' מאיר על ר' יהודה

(iv) ותיקשי דמשמע בברייתא דפליגי בין בשוגג בין במזיד

(ה) הלכך מוכרח כזה

במזיד	בשוגג	
יאכל למוצאי שבת בין הוא בין אחרים אבל בו ביום אסור בין לו בין לאחרים	יאכל בו ביום	ר' מאיר
יאכל למוצאי שבת לאחרים ולא לו אבל בו ביום אסור בין לו בין לאחרים	יאכל למוצאי שבת בין הוא בין אחרים אבל בו ביום אסור בין לו בין לאחרים	ר' יהודה

(ו) נמצא דשוגג דר' יהודה דומה למזיד דר' מאיר

תד"ה כיון דשחט בה פורתא אסרה

(1) ברייתא

(א) גנב וטבח לעבודת כוכבים לר' מאיר משלם ד' וה'

(2) גמרא

(א) קשיא

(i) כיון דשחט בה פורתא לעבודת כוכבים איתסר

(ii) אידך כי קא טבח לאו דמר' קא טבח

(iii) וליתא לחיוב ד' וה' היכא דלאו דמר' קא טבח

(3) תוספות

(א) קשיא

(i) כל טובח לאו דמר' קא טבח דמכי שחט בה פורתא קניא גנב בשינוי

(4) מהרש"א

(א) קשיא

(i) הרי אף בלא שינוי כבר קניא גנב בהגבהה

(ב) תירוצ'

(i) מכי אגבהה לא קניא אלא להתחייב באונסין ברם אכתי הדרא בעינא

(ii) משא"כ בשינוי דלא הדרא בעינא

דף לד:

תד"ה ור' מאיר לוקה

(1) הקדמה

(א) שיטת ר' מאיר לגבי **מיתה וקנס** אליבא דרבה:

- (i) אע"ג דבמיתה וממון קם לי' בדרבה מיני' ופטור מתשלומין
- (ii) מ"מ במיתה וקנס חייב בתשלומין דחידוש היא שחידשה תורה בקנס

(ב) שיטת ר' מאיר לגבי **מלקות וקנס**

(i) אי לאו ילפותא ממוציא שם רע הוי אמרינן דאינו לוקה ומשלם

(2) מהרש"א

(א) קשיא

(i) אף אי לא יליף לה ממוציא שם רע

(ii) הל"ל דלוקה ומשלם קנס משום דחידוש היא שחידשה תורה בקנס

רש"י ד"ה גנב וטבח בשבת

(1) הקדמה א'

(א) גנב וטבח

(i) תשלומי קרן ממונא הן

(ii) תשלומי ד' וה' קנסא הן

(2) הקדמה ב'

(א) באופן דליכא חיוב תשלומין לקרן

(ב) פטור נמי מתשלומי ד' וה'

(3) גמרא דידן כמבואר ברש"י

(א) שיטת רבה לר' מאיר

(i) לגבי תשלומי ממון היכא דאיכא נמי חיוב מיתה

(1) קם לי' בדרבה מיני' ומת ואינו משלם

(ii) לגבי תשלומי קנס היכא דאיכא נמי חיוב מיתה

(1) חידוש היא שחידשה תורה דאע"ג דמיקטל משלם

(ב) עכשיו

(i) "גנב וטבח בשבת" – דמשמעו שגנב בשבת וטבח בשבת – פטור

(ii) משום

(1) דחיוב קרן דממון אתא עלי' באיסור שבת

(2) ומחמת דחיוב קרן ממונא הוא מיפטר עלי' משום דקם לי' בדרבה מיני'

(3) וכיון דאקרן לא מיחייב לא משלם נמי את הקנס

(4) משנה דף לג:

(א) "גנב וטבח בשבת" משלם תשלומי ד' וה'

(ב) דברי ר' מאיר

(5) מהרש"א

(א) מוכרח

(i) דבמשנה זו שאני

(1) דמשמעו של "גנב וטבח בשבת" היינו שגנב **בחול** וטבח בשבת

(2) וחייב אקרן דליכא קם לי' בדרבה מיני'

(3) ולגבי קנס דד' וה' איכא מיתה ותשלומין דחידוש הוא שחידשה תורה בקנס